

W Bartnem odbudują plebanię, stodołę i spichlerz przy cerkwi

FOT. HALINA GAJDA

► Jednym z ośmiu pozostałych w Bartnem zabudowanych obiektów jest cerkiew pw. św. Kosmy i Damiana, realizacja nowego projektu przywróci jej otoczeniu dawny wygląd

Bartne-Świdnik

Dzięki transgranicznej współpracy polsko-słowackiej może powstać miejsce, w którym turyści poznają kulturę mieszkanców pogranicza.

Lech Klimmek
l.klimmek@gk.pl

Celem projektu jest utworzenie ośrodka dokumentującego, interpretującego i popularyzującego kulturę Rusinów Karpaccich - powiedział starosta Karol Górski w czasie między narodowego spotkania w starostwie powiatowym w Gorlicach. - Musimy się jednak spieszyć, bo zostało niewiele czasu, projekt musi być złożony do 31 sierpnia.

W spotkaniu uczestniczyli obok starosty również burmistrz słowackiego Świdnika Jan Hołodniak i dyrektor Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów Zdzisław Tohl.

Dyrektor Tohl stwierdził - Projekt jest w sumie prosty, Świdnik to stolica słowackich Rusnaków, Bartne to nieformalna stolica naszych Łemków, więc na bazie tych dwóch miejscowości chcemy stworzyć centrum upamiętniające i popularyzujące właśnie kulturę i życie Karpaccich Rusinów.

Polscy Łemkowie i słowacy Rusnacy przez wieki zamieszkiwali wspólnie obszar pogranicza polsko-słowackiego. Należą oni do tej samej grupy etnicznej i kulturowej, wśród której do dnia dzisiejszego istnieje silne przeświadczenie o przynależności do wspólnej społeczności.

Burmistrz Świdnika Jan Hołodniak mówił, że dla

wszystkich mieszkających na naszym właśnie pograniczu jest oczywistym, że Karpacy to region bez granic, tak więc współpraca pomiędzy samorządami jest naturalna i oczywista.

Projekt zakłada jednocześnie utworzenie wspólnie z miastem Świdnik dwóch wzajemnie uzupełniających się ośrodków dokumentacji kultury Rusinów Karpaccich, współpracujących z działającymi w różnych regionach Polski i Słowacji ośrodkami. Ośrodki w Bartnem i Świdniku stworzyłyby własną wirtualną internetową, a także sieć, do której dostęp znajdowałyby się we wszystkich ośrodkach współpracujących z ośrodkami w Bartnem i Świdniku. Obie te ośrodki o wspólnej nazwie

Ośrodki w Bartnem i Świdniku stworzyłyby własną wirtualną internetową

Polsko-Słowacki Ośrodek Dokumentacji Kultury Rusinów Karpaccich podejmowałyby wspólne inicjatywy badawcze, wydawnicze, naukowe, kulturalne i edukacyjne.

- Mammy w Bartnem wspólną cerkiew pw. św. Kosmy i Damiana, będącą częścią naszego muzeum - relacjonował dyrektor Tohl. - Chcielibyśmy na potrzeby tego projektu zrekonstruować tam, na naszej działce, trzy budynki plebanii, spichlerz - kontynuował. - W tych budynkach mieściłaby się Polska część ośrodka.

Koszt polskiej części projektu to około 200 tysięcy euro, podobna kwota powinna być wydana przez słowackiego partnera.

W części projektu, który obejmuje Bartne założono, że zostaną zakupione dwie autentyczne chłyże, które po pracach adaptacyjnych i remontowych byłyby podstawą rekonstrukcji plebanii. W odbudowanej stodołę miałby postać pawilon wystawienniczy. Zagospodarowano by również teren budując drogę wewnętrzną, parking, oświetlenie terenu i instalując monitoring.

W Świdniku na potrzeby biura słowackiego Ośrodka Dokumentacji Kultury Rusinów Karpaccich zaadaptowany i wyposażony został lokal będący własnością miasta. Ośrodek w Bartnem obsługiwany byłby przez pracowników Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów, jako już istniejący oddział Zagroda Maziarzka z Cerkwią w Bartnem.

Placówka w Świdniku funkcjonowałaby w ramach Wydziału Promocji Urzędu Miasta. Pozwoliłoby to uniknąć kosztów osobowych w utrzymaniu placówek.

Projekt zakłada, że w przyszłości partnerzy aplikowaliby wspólnie lub osobno o środki na zadania z funduszy zewnętrznych, tak by pokryć koszty bieżącej działalności ośrodków.

- Teren wsi Bartne stanowi rezerwat ruralistyczny - mówił dyrektor Tohl. - Niestety od czasu powstania ilość zabudowanych obiektów spadała tam z 24 do ośmiu - relacjonował. - Powstanie takiego ośrodka właśnie tam jest szansą na zachowanie tych resztek zabudowy substancji wsi. ●